

SZKOLENIE 3: Ocena procesu uczenia się

WPROWADZENIE:

Ludzie uczą się bardzo różnie. Każdy człowiek ma swój preferowany **styl uczenia się** dopasowany do osobowości i środowiska społeczno-kulturowego. Pojęcie **stylu uczenia** obejmuje szeroki wachlarz modeli, teorii i metod, które nie mieszczą się w zakresie tego szkolenia.

W szkoleniu pokazano, że wiedza na temat stylów uczenia się może pomóc nauczycielom przy planowaniu działań i zadań dla uczniów. Dowiemy się więcej o podstawowych stylach uczenia się i posłuchamy uczniów rozmawiających o swoich własnych doświadczeniach. Uczniowie mogą preferować wizualny (wzrokowiec), słuchowy (słuchowiec), kinestetyczny (kinestetyk) lub dotykowy (dotykowiec) sposób uczenia się [1], [2], [3], [4].

W ocenie procesu uczenia wykorzystamy narzędzie **sześciu myślących kapeluszy**, które pozwala krytycznie przeanalizować, ocenić sytuację [5]. Pomaga uczniom podsumować czego się nauczyli, czego doświadczyli i co osiągnęli, a na końcu zaproponować sposób, w jaki sposób nauka może być ulepszona i wzbogacona.

Zaprezentowana będzie również **technika uproszczonej oceny**. Dzięki tej metodzie osoba ucząca się określa, czy zawartość szkolenia była: znana, sprzeczna z posiadaną wiedzą, nowa, czy niezrozumiała.

Proponujemy także refleksję na temat wpływu wieku i procesów starzenia się na sposób uczenia się osób starszych. Zapraszamy do dyskusji na temat potrzeb edukacyjnych ludzi, którzy nie uczestniczą w nauce grupowej. Zachęcamy do zapoznania się z sześcioma zasadami uczenia się dorosłych [6] oraz do przeczytania raportu badawczego MATURE [7], w szczególności rozdziału na temat pożądaných rezultatów szkolenia nauczycieli (str. 47-48).

RESOURCES:

[1] Trainer notes, In Service Teacher Development, Learning styles 1 – Definition,

http://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/LearningStyles_1_Complete_0.pdf

[2] Grundtvig Partnership LISTEN Learning Innovating Styles and Active Citizens, <http://utwpg.gda.pl/LISTEN/>

[3] Learning Styles I: Visual, Auditory, and Kinesthetic, <http://www.youtube.com/watch?v=delk5NngXbs>

[4] Identify your learning style, <http://www.youtube.com/watch?v=tEpdFL1gYX0>

[5] Grundtvig Partnership LISTEN – Thinking Hats Assessment, <http://utwpg.gda.pl/2013LISTEN/LISTEN-Thinking-Hats.ppt>

[6] Adult Learning Principles http://www.youtube.com/watch?v=Cu_PpkqWJGA

[7] MATURE Research Report, pp. 47-48, <http://matureproject.eu/research-report>

CELE SZKOLENIA:

Uczestnicy szkolenia będą potrafili:

- Scharakteryzować style uczenia się: wizualny, audytoryjny, kinestetyczny, dotykowy.
- Zidentyfikować własny styl uczenia się.
- Zastosować metodę Sześciu myślących kapeluszy.
- Wykorzystać metodę uproszczonej oceny.

TREŚĆ SZKOLENIA:

ZADANIE1: Icebreaker, czyli łamanie lodów

Czy jestem nauczycielem, czy chciałbym być nauczycielem?

Zapisz na tablicy oświadczenie Henry'ego Forda:

"Ten, kto przestaje uczyć, nie ważne w jakim wieku 15, 25 czy 80 lat, jest stary. Ten, kto się uczy, zawsze pozostaje młody".

Dyskusja w parach – Czy byłeś kiedykolwiek nauczycielem? Czy lubiłeś uczyć? Czy chciałbyś być nauczycielem, czego będziesz uczył innych?

ZADANIE2: Prezentacja na temat stylów uczenia się oraz ćwiczenie „Poznaj swój styl uczenia się”

Skorzystaj ze źródeł [1] i [2], a następnie wykonaj ćwiczenie opisane poniżej.

Dla każdego ucznia przygotuj 4 karty z następującą zawartością:

Karta 1

- ... patrzysz uważnie na twarz nauczyciela
- ... lubisz patrzeć na wystawy umieszczone na ścianach, książki itp.
- ... rozpoznajesz słowa patrząc
- ... do zapamiętywania używasz list
- ... przypominasz sobie informację, pamiętając, jak to zostało przedstawione na stronie

Karta 2

- ...lubisz jak nauczyciel podaje werbalną instrukcję
- ...lubisz dialog, dyskusje, gry

...rozwiązujesz problem jeśli o nim mówisz

...do zapamiętywania używasz rytmu i dźwięków

Karta 3

... uczysz się najlepiej, gdy jesteś zaangażowany, aktywny

... trudno Tobie usiedzieć w miejscu przez długi czas

... ruch pomaga Tobie zapamiętywać

Karta 4

...aby zapamiętać zapisujesz lub rysujesz

...uczysz się wykonując praktyczne działania, takie jak projekty i pokazy

Pozwól uczniom wybrać preferowany styl uczenia się wg. poniższego schematu:

Wybór karty 1 - Preferowany styl uczenia się to styl wzrokowy

Wybór karty 2 - Preferowany styl uczenia się to styl słuchowy

Wybór karty 3 - Preferowany styl uczenia się to styl kinestatyczny

Wybór karty 4 - Preferowany styl uczenia się to styl dotykowy

Stwórz obraz statystyczny grupy; zapisz style uczenia się na tablicy – każdy uczący zaznaczy swój preferowany styl

Starsi ludzie, niezależnie od ich sytuacji, spędzili swoje życie "ucząc się" różnych rzeczy, często jednak nie doceniają swoich możliwości uczenia się lub uważając, że "nauka" nie jest dla nich. Opisane ćwiczenie pomaga osobom starszym, które niedawno wróciły do nauki zarówno zrozumieć jak się uczyć jak i określić sposób w jaki chcą się uczyć. Refleksja na temat osobistych doświadczeń związanych z uczeniem się jest ważnym pierwszym krokiem w konfrontacji z negatywnymi postawami, pomaga budować pewność siebie oraz wzmacnia poczucie własnej wartości.

ZADANIE 3:

Wykorzystanie metody „sześciu myślących kapeluszy” w ocenie procesu uczenia się

Sześć kapeluszy to metoda opracowana przez dr Edwarda de Bono. Edward de Bono jest światowym autorytetem w zakresie twórczego myślenia, propagatorem i autorem pojęcia „myślenie lateralne”. Wprowadzenie do metody można zacząć od prezentacji slajdów [3]. Niezależnie od sposobu wprowadzenia do tematu musimy pamiętać o misji tej metody, dzięki której można zwiększyć efektywność i uporządkować proces myślenia. Zwyczajowy tok myślenia koncentruje się bowiem często na bezładnej dyskusji, sporze i walce na argumenty, w którym zwycięzca ustanawia wynik. Myślące kapelusze pełnią w procesie myślenia rolę porządkujących rekwizytów o ustalonych cechach. Użycie każdego z nich polega na rozważeniu wybranego punktu widzenia, a nie walce na argumenty. Takie podejście, w połączeniu z ustalonym trybem przyjmowania kolejnych ról myślowych, tworzy w rezultacie mentalną mapę sytuacji, która pokazuje drogę do celu. Każdy z sześciu kapeluszy to jeden typ myślenia nanoszony na taką mapę, dla ułatwienia skojarzony

z kolorem. Ta metoda pomoże nam ocenić proces uczenia się w kontekście tego, czego się dowiedzieliśmy, doświadczyliśmy, osiągnęliśmy, a ostatecznie pozwoli pomyśleć o możliwości ulepszenia i wzbogacenia procesu.

Praca w grupach

- Zorganizuj przestrzeń, ustaw stoły i krzesła, tak, aby można było pracować w-kilkuosobowych grupach.
- Podziel uczestników na grupy i poproś o zajęcie miejsc.
- Zapewnij przestrzeń pomiędzy grupami, aby umożliwić skoncentrowanie się na pracy swojej grupy.
- Poproś jednego członka grupy, aby pełnił funkcję reportera.
- Wszyscy członkowie jednej grupy mają kapelusze w tym samym kolorze i kolejno raportują.
- Całym procesem zarządza grupa wyposażona w niebieskie kapelusze.
- Upewnij się, że opisy różnych kapeluszy są wyraźnie widoczne dla wszystkich:
 1. Biały kapelusz – wskazuje na neutralność i obiektywizm, chłodną logikę i rzetelność.
 2. Czerwony kapelusz – reprezentuje emocje, wrażenia, intuicję i irracjonalne aspekty myślenia.
 3. Zielony kapelusz – oznacza rozwój, nowe pomysły i możliwości. Jego zadaniem jest twórcze myślenie.
 4. Czarny kapelusz – symbolizuje pesymizm, krytykę, negatywne aspekty zagadnienia.
 5. Żółty kapelusz – jest znakiem optymizmu, nadziei i pozytywnego myślenia.
 6. Niebieski kapelusz – jest bezstronnym obserwatorem; moderuje pracę zespołu i sprawdza, czy dany proces przebiega prawidłowo.

Poproś grupy, aby w swoich ocenach ustosunkowały się do tematu "**Musimy zwiększyć udział osób starszych w uczeniu się**". Zapytaj o informacje zwrotne od reporterów z każdej grupy. Zaproś grupę do dyskusji i zaproponowania rozwiązań naprawczych.

Metoda kapeluszy De Bono jest skutecznym narzędziem do rozwiązywania problemów, a przecież życie i starzenie się generują problemy wszystkich rodzajów. Analiza trudnych sytuacji, patrzenie na nie z różnych punktów widzenia, zbliża nas do rozwiązań, która mają sens i przyczyniają się do dobrobytu oraz zapewniają autonomię w późniejszym życiu. Ćwiczenie to pokazuje jak można wykorzystać doświadczenie uczestników do rozwiązywania problemów, w życiu i uczeniu się. Koncepcja kapeluszy myślowych jest zdecydowanym sygnałem wyjścia poza schemat i przedstawiania się na różne tryby rozumowania: krytyczne ocenianie, tworzenie pomysłów, analizowanie, dedukowanie i szukanie alternatyw.

ZADANIE 4:

Metoda uproszczonej oceny

Poproś uczestników szkolenia, aby w drugiej kolumnie wpisali jeden znak z czterech, w zależności od swojej oceny:

- jeśli dany fragment szkolenia, potwierdza to, co już wiedzieliśmy wybierz znak z √
- jeśli dany fragment szkolenia przeczy lub różni się od tego, co już wiedzieliśmy, wybierz -
- jeśli dany fragment szkolenia zawiera nowe informacje, wybierz +
- jeśli dany fragment szkolenia nie jest jasny, wymaga odpowiedzi na dodatkowe pytania wybierz ?

Szablon oceny:

Tematy	√ lub - lub + lub ?
Rozpoznawanie stylów uczenia się	
Metoda sześciu myślących kapeluszy	
Metoda uproszczonej ewaluacji	

Ćwiczenie ewaluacyjne „metoda uproszczonej oceny” promuje uczenie się jako proces, który obejmuje: potwierdzenie tego, co już jest nam znane; refleksję i przegląd tego, czego się nauczyliśmy; nabycie nowej wiedzy, która nie zawsze wydaje się nam przydatna. Zrozumienie czym jest uczenie się może być pierwszym krokiem w przełamaniu barier. Pozytywnie postrzeganie uczenia się jest częścią strategii, które mają zaangażować osoby niezainteresowane lub będące w niekorzystnej sytuacji. Negatywny stosunek do uczenia się w starszych pokoleniach, może być spowodowany przez wcześniejsze niezbyt przyjemne doświadczenia szkolne.